

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
CADRUL NAȚIONAL AL CALIFICĂRILOR



COORDONAT
Ministerul Finanțelor

[Signature]
Dumitru BUDIANSCHI, Ministru
„ 17 decembrie 2023

DECIZIA

Consiliului Național pentru Calificări
nr. 13 din 26 IANUARIE 2023

APROBAT
Ministerul Educației și Cercetării



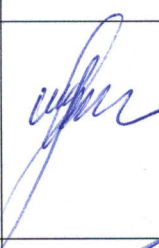

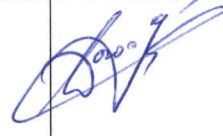

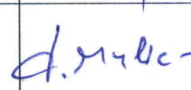

[Signature]
Anatolie TOPALA, Ministru
„ 17 decembrie 2023



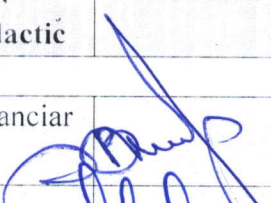
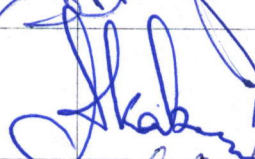
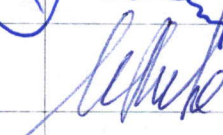

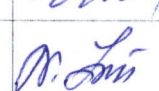

STANDARD DE CALIFICARE

DOMENIUL GENERAL DE STUDII	041 Științe economice
DOMENIUL DE FORMARE PROFESIONALĂ	0412 Finanțe și bănci
SPECIALIZARE	0412.1
CALIFICAREA	Master în Științe economice
NIVELUL CALIFICĂRII	7 CNC

FIȘA DE VALIDARE A CONFORMITĂȚII

Nr. crt.	Instituția/ organizația/ structura	Numele, prenumele	Funcția, titlul științific/ gradul didactic	Semnătura	Data
MEMBRII GRUPULUI DE LUCRU CARE AU ELABORAT STANDARDUL DE CALIFICARE					
1.	Academia de Studii Economice din Moldova, departamentul Finanțe și Asigurări, facultatea Finanțe	COBZARI Ludmila	Decană, dr. hab. în șt. ec., prof. univ.		05.12.22
2.	Academia de Studii Economice din Moldova, departamentul Finanțe și Asigurări, facultatea Finanțe	BOTNARI Nadejda	Șefă departament, dr. în șt. ec., conf. univ.		05.12.22
3.	Universitatea de Stat din Moldova, departamentul Finanțe și Bănci, facultatea Științe Economice	GHERJAVCA Svetlana	Dr. în șt. econ., lect. univ.		05.12.22
4.	Comisia Națională a Pieței Financiare	PUI Elena	Secretară generală		05.12.22
5.	Direcția Politici fiscale și vamale, Ministerul Finanțelor	NOROC Dorel	Șef direcție		05.12.22
COMISIA DE VALIDARE A STANDARDULUI DE CALIFICARE					
1.	Ministerul Finanțelor	PAȘINSCHI Iuri	Șef direcție Management instituțional		7.12.2022
2.	Universitatea de Stat din Moldova	MULIC Andrei	Șef departament Finanțe și Bănci, dr. în șt. ec., conf. univ.		7.12.2022
3.	Camera de Comerț Americană din Moldova	MALAIRĂU Mila	Directoare executivă		7.12.22

FIȘA DE CONSULTARE

Nr. crt.	Instituția/ organizația/ structura	Numele, prenumele	Funcția, titlul științific/ gradul didactic	Semnătura	Data
PARTENERI SOCIALI					
1.	SA „Moldovahidromaș”	BRAGA Oleg	Director financiar		06.12.22
2.	Asociația Brokerilor de Asigurare- Reasigurare: (ABAR)	CABA Anton	Președinte		06.12.22
3.	Asociația Businessului European (EBA)	RUFA Mariana	Directoare executivă		06.12.22
4.	Liga bancherilor din Moldova	URSU Dumitru	Președinte		06.12.22
5.	Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Moldova (ACAP)	ZLATINA Natalia	Directoare executivă		06.12.22
6.	Universitatea de Stat din Moldova	HĂMURARU Maria	Decană, dr. în economie, conferențiară universitară		06.12.22

FORMULARUL CALIFICĂRII

Descrierea calificării	<p>Calificarea <i>Master în Științe economice</i>, acordată la finalizarea programului <i>Finanțe și bănci</i>, nivel 7 CNC, atestă că specialistul posedă competențe profesionale avansate centrate pe organizarea, planificarea și coordonarea resurselor financiare, identificarea și gestiunea riscurilor, realizarea managementului finanțelor în domeniul public și privat, elaborarea politicilor publice eficiente în domeniul financiar-bancar.</p> <p>Pe dimensiunea științifică deținătorul calificării de master analizează informații cu caracter științific, stabilește direcții de cercetare și transfer tehnologic, selectează metode și mijloace de soluționare a problemei, gestionează și implementează rezultatele cercetării.</p> <p>Printre activitățile de bază sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiza, evaluarea situației financiare și elaborarea bugetului; - stabilirea obiectivelor financiare, elaborarea, implementarea și monitorizarea planurilor strategice, programelor, politicilor, procedurilor pentru atingerea obiectivelor; - acordarea de consultații în activitățile financiare, bancare și de asigurări; - elaborarea și publicarea lucrărilor, articolelor științifice, participarea și coordonarea proiectelor științifice. <p>Competențele formate îi oferă specialistului posibilitatea aplicării metodelor cantitative și calitative de analiză financiară, precum și valorificarea rezultatelor activității practice și de cercetare științifică în procesul decizional.</p>
Nivelul de calificare	<p>7 CNC</p>
Grup-țintă	<ul style="list-style-type: none"> - Absolvenți ai programelor de studii superioare de licență, ciclul I; - prestatori de programe de educație și formare profesională; - angajatori; - alte părți interesate.
Tipul programului de studii	<p>Program de învățământ superior de master, ciclul II:</p> <ul style="list-style-type: none"> - masterat științific; - masterat profesional.
Forma de organizare a studiilor	<ul style="list-style-type: none"> - cu frecvență; - cu frecvență redusă; - la distanță.
Durata și volumul studiilor	<p>Durata studiilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2,0 ani - 120 de credite de studii. <p>În cazul învățământului cu frecvență redusă și la distanță, durata programului de studii este mai mare cu un an.</p>
Condiții de acces	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Nivelul minim necesar de studii:</i> studii superioare de licență, ciclul I. - <i>Acte de studii pentru acces:</i> - Diplomă de studii superioare de licență și Supliment descriptiv conform Europass; - alt act de studii echivalent, recunoscut de autoritatea competentă.
Stagii de practică	<p>Tipurile stagiilor de practică:</p> <ul style="list-style-type: none"> - practica de cercetare, de master. <p>Numărul de credite de studii alocate stagiilor de practică se încadrează în limita 8-12% din numărul de credite per program.</p>
Actul de studii, titlul	<ul style="list-style-type: none"> - Diplomă de studii superioare de master și Supliment descriptiv conform Europass;

atribuit	- Titlul: Master în Științe economice https://mecc.gov.md/sites/default/files/corelarea_titluri_licenta-master-doctor.pdf
Dezvoltare profesională/proiectarea carierei	- Angajarea în câmpul muncii conform calificării atribuite. - Continuarea studiilor la învățământ superior de doctorat, ciclul III (nivel 8 CNC). - Formarea continuă.
Oportunități de angajare în câmpul muncii	121107 Director financiar/directoare financiară 121111 Membru al/membră a comitetului de conducere a societății comerciale 134605 Manager (șef/șefă) instituție financiară și de asigurări 241301 Analist financiar/analistă financiară
Cerințe legale speciale	Apt de muncă din punct de vedere fizic și psihic. Pentru persoanele cu necesități speciale pot fi prevăzute mai multe activități de studiu și cercetare la distanță.

LISTA OCUPAȚILOR TIPICE

Programul de studii	Ocupații tipice¹ conform CORM (006-2021)	Ocupații tipice conform ESCO 08²	Ocupații tipice conform ISCO-08³	Alte clasificări relevante CAEM/ISIC
0412 Finanțe și bănci	121104 Coordonator/coordonatoare de proiect la bancă 121105 Dealer-șef 121107 Director financiar/directoare financiară 121108 Director/directoare de întreprindere micro-, mică (fără ierarhie managerială) în domeniul financiar 121110 Manager (șef/șefă) în domeniul financiar 121113 Șef/șefă departament în domeniul financiar 121117 Trezorier-șef în domeniul financiar 121309 Manager financiar al proiectului 121901 Custode (șef/șefă) fonduri 134601 Director al/directoare a societății de asigurări 134602 Director al/directoare a societății de leasing 134605 Manager (șef/șefă) instituție financiară și de asigurări 134607 Șef/șefă birou în domeniul financiar și de asigurări 134610 Șef/șefă secție în domeniul financiar și de asigurări 134611 Șef/șefă serviciu în domeniul financiar și de asigurări 241209 Cercetător științific stagiar/cercetătoare științifică stagiară în finanțe-bănci 241210 Cercetător științific/cercetătoare științifică în finanțe-bănci 241301 Analist financiar/analistă financiară 241305 Specialist/specialistă în activități analitice în domeniul financiar 263101 Cercetător științific stagiar/cercetătoare științifică stagiară în economie 263105 Coordonator/coordonatoare dezvoltare economică 263108 Expert/expertă în economie	1211.1 Director financiar 1213.5 Manager de afacere 1219.3 Șef departament 1219.6 Manager proiect 1346.1 Director de bancă 1346.4 Director agenție asigurări 2412.3 Administrator riscuri corporative/administratoarea riscuri corporative 2412.5 Manager de risc financiar 2412.7 Administrator fond de investiții 2412.9 Manager finanțare proiecte 2413.1 Analist financiar 2631.1 Ofițer de politici economice	1211 Conducători în domeniul financiar 1213 Conducători în domeniul politicilor economice și al planificării 1219 Directori de întreprinderi și conducători din domeniul administrativ neclasificați în grupele de bază anterioare 1346 Conducători de unități furnizoare de servicii financiare și de asigurări 2412 Specialiști consultanți în domeniul financiar și al investițiilor 2413 Analizți financiari 2631 Economisți	64.11 Activități ale Băncii Naționale (centrale) 64.19 Alte activități de intermediari monetare 64.30 Fonduri mutuale și alte entități financiare similare 64.91 Leasing financiar/6491 Financial leasing 64.92 Alte activități de creditare financiare n.c.a. 65.11 Activități de asigurări de viață 65.12 Alte activități de asigurări (exceptând asigurările de viață) 65.20 Activități de reasigurare 65.30 Activități ale fondurilor de pensii, cu excepția celor din sistemul public de asigurări sociale 66.11 Administrarea piețelor financiare 66.12 Activități de intermediere (brokeraj) a tranzacțiilor financiare 66.19 Activități auxiliare intermediarilor financiare, exclusiv activități de asigurări și fonduri de pensii 66.21 Activități de evaluare a riscului de asigurare și a pagubelor 72.20 Cercetare- dezvoltare în științe sociale și umaniste 84.13 Reglementarea și eficientizarea activităților economice

COMPETENȚE RELEVANTE CALIFICĂRII

COMPETENȚE TRANSVERSALE (CT)²	<p>CT₁. Aplicarea valorilor de integritate, etică și transparență</p> <p>CT₂. Organizarea și gestiunea activităților în echipă</p> <p>CT₃. Comunicarea efektivă</p> <p>CT₄. Promovarea principiilor de economie verde/economie circulară /sustenabilitate</p> <p>CT₅. Adaptarea la riscuri</p> <p>CT₆. Dezvoltarea creativității și inovativității</p>
COMPETENȚELE GENERALE (sectoriale/transsectoriale) (CG) ³	<p>CG₁. Aplicarea prevederilor cadrului legal specific și respectarea standardelor de calitate</p> <p>CG₂. Utilizarea conceptelor, principiilor, teoriilor, metodologiilor și instrumentelor avansate de lucru și de cercetare pentru formularea și înaintarea de ipoteze privind comportamentul economic și a efectelor acestuia</p> <p>CG₃. Aplicarea metodelor cantitative și calitative de cercetare și analiză în vederea fundamentării și propunerii de soluții pentru probleme economice concrete</p> <p>CG₄. Elaborarea și implementarea de strategii în vederea asigurării dezvoltării durabile</p>
COMPETENȚE PROFESIONALE (CP) ⁴	<p>CP₁. Aplicarea prevederilor cadrului legal și a documentelor de dezvoltare strategică</p> <p>CP₂. Perfecționarea cadrului juridic și de politici în domeniul financiar-bancar</p> <p>CP₃. Evaluarea și diagnosticarea mediului economic și social</p> <p>CP₄. Evaluarea și coordonarea situațiilor specifice în domeniul financiar-bancar</p> <p>CP₅. Evaluarea performanței financiare</p> <p>CP₆. Gestiunea riscurilor</p> <p>CP₇. Implementarea sistemului de guvernanță și control în activitatea profesională</p> <p>CP₈. Elaborarea de programe, proiecte, planuri de activitate</p> <p>CP₉. Aplicarea principiilor de responsabilitate socială în contextul asigurării dezvoltării durabile</p> <p>CP₁₀. Elaborarea de programe și proiecte profesionale și de cercetare</p>

TRANSPUNEREA COMPETENȚELOR

DIN STANDARDUL OCUPAȚIONAL/STANDARDUL DE COMPETENȚĂ ÎN REZULTATE ALE ÎNVĂȚĂRII¹

ARIA DE COMPETENȚĂ PROFESIONALĂ (etape, faze a prestării serviciului)	Competențe conform standardului de competență	Rezultate ale învățării conform nivelului CNC	Module/discipline ce conduc la formarea de competențe profesionale
EVALUAREA MEDIULUI ECONOMIC ȘI A SITUAȚIILOR	CG ₃ . Aplicarea metodelor cantitative și calitative de cercetare și analiză în vederea	Absolventul la atribuirea calificării poate: 1. aplica metode de cercetare a proceselor economico-financiare în vederea stabilirii relațiilor de cauzalitate și propunerii de soluții	Politici și planificare financiară a întreprinderii Prețuri, concurență și competitivitate financiară Management financiar Management strategic bancar

COMPLEXE	fundamentării și propunerii de soluții pentru probleme economice concrete	pentru problemele identificate;	Achiziții publice Inovații financiare Ingineria financiară în bancă Alte discipline care contribuie la formarea competenței
PLANIFICAREA FINANCIARĂ ȘI DEZVOLTARE DURABILĂ	CG₄ . Elaborarea și implementarea de strategii în vederea asigurării dezvoltării durabile	2. elabora strategii de dezvoltare durabilă, aplicând metode, instrumente și tehnologii informaționale;	Metodologia și etica cercetării în domeniul de specializare Calculule financiare și actuariale Gestiunea riscurilor și a performanțelor bancare Alte discipline care contribuie la formarea competenței
APLICAREA CADRULUI LEGAL ȘI DE POLITICI ÎN DOMENIUL FINANCIAR-BANCAR	CP₁ . Aplicarea prevederilor cadrului legal și a documentelor de dezvoltare strategică	3. elabora obiectivele de dezvoltare strategică, aplicând legi, documente de dezvoltare strategică aferente domeniului financiar-bancar;	Strategii bugetar-fiscale Politici și tehnici bugetare Finanțe publice locale Buget și trezorerie publică Strategii de politică monetară Management strategic bancar Dreptul public Achiziții publice Regimuri vamale Gestiunea financiară a sectorului public Analize și prognoze macroeconomice Piața asigurărilor Performanță și Guvernanță financiară corporativă Finanțe corporative Reorganizarea și insolabilitatea întreprinderii Tehnici specifice de finanțare a întreprinderilor mici și mijlocii Evaluarea afacerii Evaluarea portofoliilor bancare Gestiunea portofoliului de valori mobiliare Reglementare bancară și supraveghere prudentială Audit și controlul intern în instituțiile financiare Guvernanța corporativă și etică în bănci Stabilitate financiară Prețuri, concurență și competitivitate financiară Alte discipline ce țin de reglementarea domeniului financiar-bancar

	CP₂ . Perfecționarea cadrului juridic și de politici în domeniul financiar-bancar	4. analiza cadrul juridic și de politici în vederea elaborării propunerilor de perfecționare;	<p>Analize și prognoze micro/macroeconomice</p> <p>Strategii de politică monetară</p> <p>Politici și tehnici bugetare</p> <p>Finanțe publice locale</p> <p>Buget și trezorerie publică</p> <p>Gestiunea fiscală</p> <p>Politici și planificare financiară</p> <p>Management strategic bancar</p> <p>Finanțe corporative</p> <p>Fiscalitate internațională</p> <p>Fiscalitate și administrare fiscală</p> <p>Inovații pe piața financiară</p> <p>Tehnici specifice de finanțare a întreprinderilor mici și mijlocii</p> <p>Instituții financiare nebancale</p> <p>Investiții publice și parteneriatul Public-Privat</p> <p>Alte discipline care studiază experiența în materie de legislație financiar-bancară</p>
EVALUAREA MEDIULUI ECONOMIC ȘI A SITUAȚIILOR COMPLEXE	CP₃ . Evaluarea și diagnosticarea mediului economic și social	5. evalua indicatori economici și sociali specifici domeniului financiar-bancar;	<p>Management financiar</p> <p>Strategii bugetar – fiscale</p> <p>Politici și tehnici bugetare</p> <p>Finanțe publice locale</p> <p>Buget și trezorerie publică</p> <p>Evaluarea afacerii</p> <p>Finanțe corporative</p> <p>Evaluarea portofoliilor bancare</p> <p>Gestiunea riscurilor financiare</p> <p>Audit financiar</p> <p>Gestiunea financiară a sectorului public</p> <p>Gestiunea portofoliului de valori imobiliare</p> <p>Management strategic bancar</p> <p>Management financiar-valutar internațional</p> <p>Reglementare bancară și supraveghere prudențială</p> <p>Stabilitate financiară</p> <p>Sisteme bancare comparate</p> <p>Tranzacții pe piața FOREX</p> <p>Fiscalitate și administrare fiscală</p> <p>Alte discipline orientate spre formarea competenței</p>

			de evaluare a mediului economic și social
	CP4. Evaluarea și coordonarea situațiilor specifice în domeniul financiar-bancar	6. elabora rapoarte de evaluare și planuri de acțiuni în vederea remedierii situațiilor specifice în domeniul financiar-bancar;	Piața asigurărilor Gestiunea asigurărilor Gestiunea financiară a sectorului public Buget și trezorerie publică Gestiunea fiscală a întreprinderii Evaluarea portofoliilor bancare Management financiar Finanțe corporative Managementul finanțelor publice Finanțarea firmei pe piața nebancară Tehnici specifice de finanțare a întreprinderilor mici și mijlocii Alte discipline orientate spre formarea competenței
GESTIUNEA PERFORMANȚEI ȘI A RISCURILOR	CP5. Evaluarea performanței financiare	7. evalua performanța financiară prin intermediul instrumentelor digitale;	Management financiar Finanțe corporative Tehnici specifice de finanțare a întreprinderilor mici și mijlocii Performanță și guvernanță financiară corporativă Analize și prognoze micro/macroeconomice Gestiunea asigurărilor Audit financiar Audit intern în sectorul public Gestiunea riscurilor și a performanțelor bancare Management strategic bancar Metode de evaluare a activității bancare Alte discipline de studiere a metodologiei de evaluare a performanțelor (specifice domeniului financiar-bancar)
	CP6. Gestiunea riscurilor	8. aplica metode și tehnici de evaluare a riscurilor cu scopul de prevenire/reducere a impactului financiar negativ prin identificarea și aplicarea unor tehnici eficiente de transfer alternativ al acestora;	Gestiunea riscurilor financiare Gestiunea riscurilor și a performanțelor bancare Management financiar Finanțe corporative Gestiunea asigurărilor Reorganizarea și insolabilitatea întreprinderii Econometrie financiară și previziune Calculele financiare și actuariale Gestiunea activității de creditare

			<p>Gestiunea portofoliului de valori mobiliare</p> <p>Audit financiar</p> <p>Gestiunea asigurarilor</p> <p>Evaluarea portofoliilor bancare</p> <p>Management strategic bancar</p> <p>Reglementare bancară și supraveghere prudențială</p> <p>Audit financiar</p> <p>Stabilitate financiară</p> <p>Alte discipline ce țin de formarea competenței de evaluare și gestiune a riscurilor</p>
	<p>CP7. Implementarea sistemului de guvernanta și control în activitatea profesională</p>	<p>9. implementa Standardele Naționale și Internaționale de control și de audit, a Codului de guvernanta corporativă în vederea sporirii performanței financiare;</p>	<p>Controlul în asigurări</p> <p>Control financiar public-intern</p> <p>Audit financiar</p> <p>Management financiar</p> <p>Gestiunea financiară a sectorului public</p> <p>Performanța și guvernanta financiară corporativă</p> <p>Management strategic bancar</p> <p>Guvernanta corporativă și etică în bănci</p> <p>Investiții publice și Parteneriat Public-Privat</p> <p>Audit și controlul intern în instituțiile financiare</p> <p>Alte discipline ce studiază metodele și formele de control, experiența internațională în elaborarea și implementarea codurilor de guvernanta financiară corporativă</p>
<p>PLANIFICARE FINANCIARĂ ȘI DEZVOLTARE DURABILĂ</p>	<p>CP8. Elaborarea de programe, proiecte, planuri de activitate</p>	<p>10. participa la elaborarea și implementarea programelor de cercetare-inovare, care să conducă activitatea spre realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă;</p>	<p>Management financiar</p> <p>Finanțe corporative</p> <p>Gestiunea fiscală a sectorului public</p> <p>Finanțe publice locale</p> <p>Buget și trezorerie publică</p> <p>Audit financiar</p> <p>Sisteme bancare comparate</p> <p>Investiții internaționale</p> <p>Strategii bugetar- fiscale</p> <p>Planificare fiscală</p> <p>Management strategic bancar</p> <p>Analize și prognoze macroeconomice</p> <p>Alte discipline pentru formarea competenței de elaborare de programe, proiecte, planuri de activitate</p>

	CP₉ . Aplicarea principiilor de responsabilitate socială în contextul asigurării dezvoltării durabile	11. asigura implementarea principiilor de responsabilitate socială în vederea realizării strategiei de dezvoltare durabilă;	Protecție socială Bugetare sensibilă la gen Finanțe publice locale Management financiar avansat Performanță și governanță financiară corporativă Governanța corporativă și etică în bănci Fiscalitate internațională Alte discipline ce contribuie la formarea competenței
CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ ÎN DOMENIUL FINANCIAR BANCAR	CP₁₀ . Elaborarea de programe și proiecte profesionale și de cercetare	12. realiza proiecte de cercetare în vederea soluționării unor probleme complexe din domeniul financiar-bancar;	Econometrie financiară și previziune Calculule financiare și actuariale Epistemologie economică Sisteme bancare comparate Strategii bugetar – fiscale Strategii de politică monetare Metodologia și etica cercetării în domeniul de specializare Alte discipline ce contribuie la fomarea competenței de elaborare a programelor și proiectelor de cercetare

**DETALIEREA REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII, CORESPUNZĂTOR COMPETENȚELOR PROFESIONALE,
ÎN TERMENI DE CUNOȘTINȚE, APTITUDINI, RESPONSABILITATE ȘI AUTONOMIE
ȘI STABILIREA NIVELULUI MINIM DE COMPETENȚĂ NECESAR DE ATINS/DEMONSTRAT**

COMPETENȚA GENERALĂ/PROFESIONALĂ (CG/CP1-N)			Nivel minim de competență admis/ demonstrat
REZULTATE ALE ÎNVĂȚĂRII (1-N)			
CUNOȘTINȚE (K)	APTITUDINI (S)	RESPONSABILITATE ȘI AUTONOMIE (RA)	
1	2	3	4
Rezultatele învățării, nivel 7 CNC, conform descriptorilor de definire a nivelurilor https://europa.eu/europass/system/files/2020-05/Legal%20text-RO.pdf (Anexa II)			
Cunoștințe avansate într-un domeniu de muncă sau de studiu, care implică înțelegerea critică a teoriilor și principiilor.	Aptitudini avansate , care denotă control și inovare , necesare pentru a rezolva probleme complexe și imprevizibile într-un domeniu de muncă sau de studiu specializat.	Gestionarea de activități sau proiecte tehnice sau profesionale complexe , prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor în situații de muncă sau de studiu imprevizibile. Asumarea responsabilității pentru gestionarea dezvoltării profesionale a indivizilor și a grupurilor.	
CG₃. Aplicarea metodelor cantitative și calitative de cercetare și analiză în vederea fundamentării și propunerii de soluții pentru probleme economice concrete			
Rezultatul învățării 1. <i>Absolventul/candidatul la atribuirea calificării poate aplica metode de cercetare a proceselor economico-financiare în vederea stabilirii relațiilor de cauzalitate și propunerii de soluții pentru problemele identificate.</i>			
K₁ . Tipologia instrumentelor și tehnologiilor informaționale K₂ . Metode de cercetare K₃ . Metode de analiză	S₁ . Colectează și stochează date. S₂ . Utilizează baze de date și soft-uri în procesul de analiză. S₃ . Stabilește legături de cauzalitate între diferiți indicatori. S₄ . Recomandă soluții de eficientizare a rezultatelor. S₅ . Validează rezultatele analizei.	Absolventul autonom - realizează programe de cercetare-dezvoltare; - aplică metode de analiză și de cercetare pentru identificarea relațiilor de cauzalitate dintre diferite procese economico-financiare.	Absolventul aplică 2-3 metode de analiză și de cercetare pentru identificarea relațiilor de cauzalitate dintre diferite procese economico-financiare.
CG₄. Elaborarea și implementarea de strategii în vederea asigurării dezvoltării durabile			
Rezultatul învățării 2. <i>Absolventul/candidatul la atribuirea calificării poate elabora strategii de dezvoltare durabilă, aplicând metode, instrumente și tehnologii informaționale.</i>			
K₁ . Dimensiunile dezvoltării	S₁ . Colectează date.	Absolventul autonom	Absolventul aplică 2-3

durabile K₂ . Management financiar K₃ . Instrumente de planificare K₄ . Tipuri de strategii financiare	S₂ . Stabilește metode de analiză. S₃ . Aplică tehnici de previziune. S₄ . Aplică TIC în prelucrarea datelor. S₅ . Adoptă decizii. S₆ . Elaborează strategii.	prelucrează seriile de date financiare și este responsabil de optimizarea rezultatelor economico-financiare.	metode și instrumente în elaborare a strategiei de dezvoltare.
CP₁. Aplicarea prevederilor cadrului legal și a documentelor de dezvoltare strategică			
Rezultatul învățării 3. <i>Absolventul/candidatul la atribuirea calificării poate</i> elabora obiectivele de dezvoltare strategică aplicând legi, documente de dezvoltare strategică aferente domeniului financiar-bancar.			
K₁ . Cadrul legal în domeniul de specialitate K₂ . Strategii de dezvoltare	S₁ . Explică prevederile cadrului legal în domeniul financiar-bancar. S₂ . Aplică cadrul normativ specific activității profesionale și de cercetare. S₃ . Contribuie la actualizarea cadrului legal. S₄ . Formulează obiective de dezvoltare strategică. S₅ . Analizează nivelul de implementare a strategiilor la nivel micro- și macroeconomic.	Absolventul autonom: - aplică cadrul normativ specific activității profesionale și de cercetare; - manifestă abordări critice în procesul de analiză a documentelor de dezvoltare strategică; - determină obiectivele și prioritățile de dezvoltare strategică; - analizează nivelul de implementare a strategiilor la nivel micro- și macroeconomic.	Absolventul aplică prevederile cadrului legal și a documentelor de dezvoltare strategică.
CP₂. Perfecționarea cadrului juridic și de politici în domeniul financiar-bancar			
Rezultatul învățării 4. <i>Absolventul/candidatul la atribuirea calificării poate</i> analiza cadrul juridic și de politici în vederea elaborării propunerilor de perfecționare.			
K₁ . Cadrul juridic și de politici în domeniul financiar-bancar K₂ . Practici internaționale în materie de legislație și politici în domeniul financiar-bancar	S₁ . Aplică cadrul juridic în realizarea sarcinilor profesionale. S₂ . Implică gândire critică în procesul de analiză a politicilor. S₃ . Propune acțiuni în vederea actualizării cadrului legal. S₄ . Contribuie la formularea cadrului de politici la nivel micro- și macroeconomic.	Absolventul autonom: - analizează cadrul juridic și de politici; - își expune opinia critică argumentând necesitatea elaborării și/sau actualizării cadrului juridic și de politici în domeniul financiar-bancar.	Absolventul propune 2-3 direcții de perfecționare a cadrului normativ și de politici.
CP₃. Evaluarea și diagnosticarea mediului economic și social			

Rezultatul învățării 5. <i>Absolventul/candidatul la atribuirea calificării poate evalua indicatori economici și sociali specifici domeniului financiar-bancar.</i>			
K1. Metode de colectare a datelor K2. Metode de diagnostic și de evaluare K3. Tehnici de prelucrare și de prezentare a informației K4. Politici economice și sociale	S1. Colectează date din domeniul economic și social. S2. Aplică metode de evaluare și diagnostic. S3. Interpretează rezultatele. S4. Elaborează politici aferente domeniului financiar-bancar.	Absolventul autonom selectează informații și metode de evaluare a indicatorilor economici și sociali.	Aplică cel puțin o metodă de evaluare a indicatorilor economici și sociali.
CP4. Evaluarea și coordonarea situațiilor specifice în domeniul financiar-bancar			
Rezultatul învățării 6. <i>Absolventul/candidatul la atribuirea calificării poate elabora rapoarte de evaluare și planuri de acțiuni în vederea remedierii situațiilor specifice în domeniul financiar-bancar.</i>			
K1. Metode și politici financiare specifice domeniului financiar-bancar K2. Situații de criză	S1. Adoptă și implementează politici financiare. S2. Stabilește procedurile administrative și financiare legate de situațiile de criză. S3. Planifică și organizează implementarea planului de acțiuni. S4. Simulează implementarea planului de acțiuni și a indicatorilor de performanță.	Absolventul autonom elaborează politici și aplică metode de gestiune a situațiilor de criză.	Absolventul elaborează o variantă a planului de acțiuni în vederea remedierii situațiilor specifice domeniului financiar-bancar.
CP5. Evaluarea performanței financiare			
Rezultatul învățării 7. <i>Absolventul/candidatul la atribuirea calificării poate evalua performanța financiară prin intermediul instrumentelor digitale.</i>			
K1. Dimensiunile performanței financiare K2. Indicatori de evaluare a performanței financiare K3. Metode de evaluare și gestiune a performanței financiare	S1. Identifică metodele relevante cantitative și calitative de analiză și prelucrare a datelor, inclusiv cu utilizarea TIC. S2. Evaluează proiectele importante și performanțele financiare. S3. Determină impactul factorilor financiari și non-financiari în evaluarea performanțelor. S4. Asigură vizibilitate și transparența rezultatelor evaluării prin metode eficiente de comunicare.	Absolventul autonom organizează procesul de evaluare și este responsabil de rezultatele activității asumate.	Absolventul utilizează 1-2 instrumente digitale pentru evaluarea performanței financiare.
CP6. Gestiunea riscurilor			

Rezultatul învățării 8. <i>Absolventul/candidatul la atribuirea calificării poate aplica metode și tehnici de evaluare a riscurilor cu scopul de prevenire/reducere a impactului financiar negativ prin identificarea și aplicarea unor tehnici eficiente de transfer alternativ al acestora.</i>			
K₁. Tipologia riscurilor K₂. Metode de gestiune a riscurilor K₃. Activitatea de supraveghere a riscurilor.	S₁. Stabilește criteriile de clasificare a riscurilor. S₂. Aplică tehnici și metode de analiză și evaluare a riscurilor. S₃. Identifică măsuri de control a riscurilor. S₄. Propune tehnici de transfer a riscurilor pentru situații concrete.	Absolventul autonom și responsabil: – evaluează riscurile aferente activității entității; – propune soluții de anticipare, control și de diminuare a impactului.	Absolventul: – aplică 1-2 metode și tehnici de evaluare a riscurilor; – propune 2-3 soluții de anticipare a riscurilor; – propune 2-3 soluții de transfer alternativ al riscurilor.
CP₇. Implementarea sistemului de governanță și control în activitatea profesională			
Rezultatul învățării 9. <i>Absolventul/candidatul la atribuirea calificării poate implementa Standardele Naționale și Internaționale de control și de audit, a Codului de governanță corporativă în vederea sporirii performanței financiare.</i>			
K₁. Standardele Naționale și Internaționale de control și de audit K₂. Codul de Governanță corporativă K₃. Principiile Governanței corporative	S₁. Expune și aplică principiile de governanță corporativă. S₂. Determină modelul de Governanță corporativă. S₃. Aplică Standardele Naționale și Internaționale de control și de audit. S₄. Realizează un studiu comparat al Governanței corporative.	Absolventul autonom: – aplică principiile de governanță corporativă; – implementează sistemul de control intern managerial.	Absolventul aplică 1-2 metode de control bazate pe principiile governanței corporative.
CP₈. Elaborarea de programe, proiecte, planuri de activitate			
Rezultatul învățării 10. <i>Absolventul/candidatul la atribuirea calificării poate participa la elaborarea și implementarea programelor de cercetare-inovare, care să conducă activitatea spre realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă.</i>			
K₁. Inovații financiare pe piața bancară și nebanară K₂. Metode de cercetare și optimizare K₃. Dimensiunile dezvoltării durabile.	S₁. Realizează activități de planificare. S₂. Elaborează programe, planuri și proiecte. S₃. Proiectează produse și servicii financiare. S₄. Implementează inovații financiare în urma rezultatelor cercetărilor. S₅. Fundamentează soluții strategice și determină noi direcții de acțiune.	Absolventul: – realizează autonom activități de cercetare; – își asumă responsabilitatea pentru realizarea obiectivelor stabilite; – partajează rezultatele cercetării; – stimulează lucrul în echipă.	Absolventul participă la simularea rezultatelor cercetării.
CP₉. Aplicarea principiilor de responsabilitate socială în contextul asigurării dezvoltării durabile			
Rezultatul învățării 11. <i>Absolventul/candidatul la atribuirea calificării poate asigura implementarea principiilor de responsabilitate socială în vederea realizării strategiei de dezvoltare durabilă.</i>			
K₁. Sustenabilitate și dezvoltare	S₁. Identifică probleme de natură	Absolventul:	Absolventul identifică

durabilă K2. Cadrul de politici sociale. K3. Principii de etică personală și profesională	socială, de mediu etc. S2. Proiectează direcții strategice de realizare a obiectivelor de dezvoltare durabilă. S3. Aplică principii și practici de responsabilitate socială corporativă. S4. Asigură respectarea principiilor de etică personală și profesională. S5. Implementează politici sociale și de mediu.	- autonom stabilește obiective ale politicii sociale și de mediu în domeniul financiar-bancar; - demonstrează competențe de responsabilitate socială.	probleme de natură socială și aplică politici de responsabilitate socială.
CP₁₀. Elaborarea de programe și proiecte profesionale și de cercetare			
Rezultatul învățării 12. <i>Absolventul/candidatul la atribuirea calificării poate realiza proiecte de cercetare în vederea soluționării unor probleme complexe din domeniul financiar-bancar.</i>			
K1. Metode, tehnici, procedee și instrumente de cercetare în domeniul financiar-bancar K2. Procesul de cercetare științifică K3. Forme de valorificare a rezultatelor cercetării științifice K4. Etica cercetării științifice	S1. Structurează informații pe diverse categorii de date în domeniul financiar-bancar; S2. Aplică metodologia și metodele de cercetare. S3. Organizează activitatea de cercetare. S4. Utilizează mijloace de comunicare eficientă. S5. Participă la diseminarea rezultatelor obținute. S6. Asigură principiile de etică și deontologie profesională.	Absolventul aplică gândirea critică, metodele de cercetare, principiile de etică și raționament profesional în realizarea activității științifice din domeniul financiar-bancar.	Absolventul participă la elaborarea proiectelor de cercetare.

CERINȚE ȘI CRITERII DE EVALUARE A REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII ÎN VEDEREA ATRIBUIRII CALIFICĂRII²

1. Cerințe generale

Nr. crt	CERINȚE	DESCRIPTORI
1.	Condiții de admitere pentru evaluarea finală	Realizarea integrală a planului de învățământ.
2.	Forma de evaluare finală a rezultatelor învățării	Susținerea tezei de master.
3.	Condiții organizatorice de realizare a evaluării finale și certificării calificării	Organizarea și susținerea tezei de master conform prevederilor cadrelor legale. Temele tezelor de master sunt elaborate și aprobate în ședința departamentului/catedrei de profil și consiliul facultății / școlii masterale. Pentru coordonarea activităților de elaborare a tezei de master departamentul de specialitate numește un conducător (îndrumător). Conducători ai tezelor pot fi numiți profesori universitari, conferențieri universitari ai departamentelor de specialitate. Admiterea tezelor de master la susținere se face cu avizul pozitiv al conducătorului științific și în baza rezultatelor analizei antiplagiat, cu avizul favorabil al șefului de departament/catedră.
4.	Cerințe generale față de modalitatea de evaluare și instrumentele utilizate în procesul de evaluare	La susținerea publică sunt admise tezele de master care au îndeplinit criteriile verificării la plagiat. În procesul evaluării, autorul tezei de master va fi apreciat conform următoarelor criterii: 1. Actualitatea temei; 2. Calitatea/complexitatea studiului efectuat; 3. Calitatea fundamentării științifice; 4. Relevanța practică a studiului efectuat; 5. Realizarea obiectivelor cercetării; 6. Calitatea (lizibilitatea) grafică și elocvența prezentării; corectitudinea și promptitudinea răspunsurilor; alte criterii stabilite de instituție (conform cadrului legal). Activitatea Comisiei de susținere a tezelor de master este consemnată în procese-verbale, care fixează cum a fost apreciat absolventul la susținerea proiectului/tezei de master, întrebările suplimentare, opinia separată a unor membri ai comisiei la insistența acestora.
5.	Cerințe generale față de evaluatori	Comisia de susținere a tezelor de Master se constituie din președinte, vicepreședinte, 3 membri ai comisiei (examinatori) și secretar. În componența Comisiei de master, conform cadrului legal pot fi incluse persoane cu titlu științific și titlu științifico-didactic de la departamentele/catedrele de specialitate din cadrul instituției organizatoare/din alte instituții de învățământ superior, specialiști de înaltă calificare cu experiență bogată și autoritate profesională.
6.	Cerințe normative privind certificarea calificării	Susținerea cu succes a examenului de Master. Consemnarea deciziei Comisiei de susținere a tezelor de Master în procesul verbal.

2. Formele de evaluare a rezultatelor învățării în vederea atribuirii calificării

Studiile superioare de master, ciclul II, se finalizează cu susținerea publică a tezei de master.

Rezultatele învățării evaluate prin Teza de master

Prin teza de master, vor fi evaluate următoarele rezultate ale învățării:

Nr. crt.	Rezultate ale învățării
1.	aplica metode de cercetare a proceselor economico-financiare în vederea stabilirii relațiilor de cauzalitate și propunerii de soluții pentru problemele identificate;
2.	elabora strategii de dezvoltare durabilă, aplicând metode, instrumente și tehnologii informaționale;
3.	elabora obiectivele de dezvoltare strategică, aplicând legi, documente de dezvoltare strategică aferente domeniului financiar-bancar;
4.	analiza cadrul juridic și de politici în vederea elaborării propunerilor de perfecționare;
5.	evalua indicatori economici și sociali specifici domeniului financiar-bancar;
6.	elabora rapoarte de evaluare și planuri de acțiuni în vederea remedierii situațiilor specifice în domeniul financiar-bancar;
7.	evalua performanța financiară prin intermediul instrumentelor digitale;
8.	aplica metode și tehnici de evaluare a riscurilor cu scopul de prevenire/reducere a impactului financiar negativ prin identificarea și aplicarea unor tehnici eficiente de transfer alternativ al acestora;
9.	implementa Standardele Naționale și Internaționale de control și de audit, a Codului de guvernare corporativă în vederea sporirii performanței financiare;
10.	participa la elaborarea și implementarea programelor de cercetare-inovare, care să conducă activitatea spre realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă;
11.	asigura implementarea principiilor de responsabilitate socială în vederea realizării strategiei de dezvoltare durabilă;
12.	realiza proiecte de cercetare în vederea soluționării unor probleme complexe din domeniul financiar-bancar.

3. Criteriile de evaluare a rezultatelor învățării și descriptorii de note pentru teza de master

Descriptorii de note sunt aplicați pentru stabilirea nivelului rezultatelor învățării demonstrate de către candidat prin teza de master. Descriptorii explică semnificația notei acordate candidatului pentru prezentarea produselor specificate în conținutul lucrării. Descriptorii de nivel se utilizează de către Comisia de susținere a tezelor de Master în procesul de stabilire a notei alocate corespunzător nivelului de realizare a sarcinii.

Nota finală la teza de master se va calcula ținând cont de ponderea fiecărui criteriu de evaluare, specificate în tabelul de mai jos.

Criterii de evaluare	Descriptorii				Ponderea criteriului de evaluare în nota finală alocată candidatului la teza de master
	Nivel maxim (nota 10.00-9.00)	Nivel mediu (nota 8,99-7,00)	Nivel minim (nota 6.99-5.00)	Nivel insuficient (nota <5,00)	
1	2	3	4	5	6
PREZENTAREA PROIECTULUI					
Actualitatea temei	- Tema supusă cercetării este de actualitate maximă.	- Tema supusă cercetării este actuală.	- Tema supusă cercetării este puțin actuală.	- Tema supusă cercetării este total depășită la momentul realizării studiului.	0,1
Calitatea /complexitatea studiului efectuat	- Cercetarea se prezintă a fi un demers logic structurat, cu formularea clară a problemei, scopului și obiectivelor cercetării, a metodologiei aprobate și a rezultatelor scontate.	- Cercetarea se prezintă a fi un demers în linii mari logic structurat, cu formularea clară a problemei, scopului și obiectivelor cercetării, a metodologiei aprobate și a rezultatelor scontate.	- Cercetarea se prezintă a fi un demers mai mult sau mai puțin logic structurat, prin formularea problemei, scopului și obiectivelor cercetării, a metodologiei aprobate și a rezultatelor scontate.	- Cercetarea se prezintă a fi un demers mai puțin logic structurat, prin formularea problemei, scopului și obiectivelor cercetării, a metodologiei aprobate și a rezultatelor scontate.	0,1
Calitatea fundamentării științifice	- Procesarea și analiza teoretică, implicarea critică, interpretativă a autorului este foarte bună.	- Procesarea și analiza teoretică, implicarea critică, interpretativă a autorului este suficient de bună.	- Procesarea și analiza teoretică, implicarea critică, interpretativă a autorului este generală, fără aspecte concrete.	- Procesarea și analiza teoretică prezentată denotă lipsă de abordare critică, interpretativă a autorului.	0,2
Relevanța practică a	- Lucrarea conține un studiu aplicativ	- Lucrarea conține un studiu aplicativ amplu,	- Lucrarea conține un studiu aplicativ, dar	- Lucrarea conține un studiu aplicativ irelevant	0,2

studiului efectuat	complex, iar rezultatele sunt validate de către entitatea care a servit drept obiect de studiu. - Concluziile sunt bine argumentate și expuse clar.	iar rezultatele ar putea prezenta interes pentru entitatea care a servit drept obiect de studiu. - Concluziile sunt expuse bine.	rezultatele sunt discutabile din perspectiva interesului pentru entitatea care a servit drept obiect de studiu. - Concluziile sunt expuse generalizat, fără referință la rezultatele obținute.	pentru entitatea care a servit drept obiect de studiu sau are conținut pur teoretic. - Concluziile lipsesc sau sunt expuse fără referință la rezultatele obținute.	
Realizarea obiectivelor cercetării	- Obiectivele cercetării au fost atinse la 100%.	- Obiectivele cercetării au fost atinse la 80%.	- Obiectivele cercetării au fost atinse la 50-60%.	- Obiectivele cercetării au fost atinse în proporție de mai puțin de 50%.	0,2
Calitatea (lizibilitatea) grafică și elocvența prezentării, corectitudinea și promptitudinea răspunsurilor oferite	- Lucrarea în totalitate corespunde rigorilor de tehnoredactare stipulate în ghidul instituțional. - Abordarea originală a modului de prezentare a raportului. - Răspunde prompt și corect la toate întrebările formulate de membrii CEL.	- Lucrarea în mare parte corespunde rigorilor de tehnoredactare stipulate în ghidul instituțional. - Raportul prezintă elemente de originalitate. - Răspunde corect la 70-80% de întrebări formulate de membrii CEL.	- Lucrarea cu unele carențe corespunde rigorilor de tehnoredactare stipulate în ghidul instituțional. - Raportul este structurat conform conținutului tezei de master. - Volumul raportului se încadrează în timpul alocat. - Răspunde la minim 40% de întrebări formulate de membrii CEL.	- Lucrarea are mari devieri de la rigorile de tehnoredactare stipulate în ghidul instituțional. - Raportul nu este structurat conform conținutului tezei de master. - Volumul raportului nu se încadrează în timpul alocat. - Răspunde la mai puțin de 40% de întrebări formulate de membrii CEL.	0,2

(*"Ponderea fiecărui criteriu în calcularea notei finale este aprobată de senatul instituției de învățământ superior, la propunerea facultății care organizează programul de master respectiv și este inclusă în Ghidul instituțional."*)

4. Stabilirea nivelului minim de competență

Fiecare instituție de învățământ superior elaborează un Ghid instituțional unde reflectă etapele de elaborare și susținere a tezei de master, de rând cu criteriile de evaluare a rezultatelor învățării în vederea atribuirii calificării, candidații urmând să acumuleze minim 40% din punctajul prevăzut de barem.

5. Stabilirea necesarului minim de resurse pentru evaluarea rezultatelor învățării în vederea atribuirii calificării

Pentru evaluarea rezultatelor învățării în vederea atribuirii calificării, sunt necesare:

- **resurse umane:** examinarea tezei de către membrii comisiei de master;
- **resurse materiale:** sală special amenajată, calculator, proiector, ecran, tablă interactivă, formulare de evaluare, formulare pentru întocmirea proceselor-verbale și a deciziilor luate.
- **resurse informaționale:** dosarul studentului cu actele stipulate în regulamentele în vigoare, teza de master, raportul antiplagiat, acces la internet.

ASIGURAREA CALITĂȚII STANDARDULUI DE CALIFICARE

ETAPE	DESCRIPTORI/DOVEZI
Inițierea procesului de elaborare a standardului de calificare	<ul style="list-style-type: none">- <i>Ministerul Educației și Cercetării</i>, în cadrul Proiectului „Învățământul superior din Moldova” (Moldovan High Education), finanțat de Banca Mondială, au inițiat procesul de elaborare a standardului de calificare.- MEC, prin ordinul nr. 1638/2021 Cu privire la constituirea Grupurilor de lucru pentru elaborarea standardelor de calificare, a dispus elaborarea standardelor de calificare pentru domeniul general de studiu 0412 Finanțe și bănci. <p>Standardul de calificare a fost avizat de către Asociația Businessului European (EBA), Liga bancherilor din Moldova, Asociația Brokerilor de Asigurare-Reasigurare: (ABAR), Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Moldova (ACAP), SA „Moldovahidromaș”, Universitatea de Stat din Moldova. Reprezentanții acestora au fost implicați în procesul de elaborare a standardului de calificare <i>Master în Științe economice</i> în domeniul de formare profesională Finanțe și bănci.</p>
Elaborarea standardului de calificare	<ul style="list-style-type: none">- Standardul de calificare a fost elaborat în baza Metodologiei de elaborare, validare și aprobare a standardelor de calificare, aprobată prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 573/2022.- La baza elaborării standardului de calificare este standardul de competență pentru calificarea <i>Master în Științe economice</i> în domeniul de formare profesională Finanțe și bănci, aprobat de reprezentanții Ministerului Finanțelor, Universității de Stat din Moldova, Camerei de Comerț Americană din Moldova.- Standardul de competență este parte integrantă a Standardului de calificare și este prezentat în Anexă. <p>La elaborarea Standardului de calificare au participat cadre științifico-didactice</p>

	de la facultatea Finanțe, ASEM; de la facultatea Științe Economice, USM, precum și specialiști din domeniul financiar-bancar. Standardul de calificare a fost coordonat cu Universitatea de Stat din Moldova, Asociația Businessului European (EBA), Liga bancherilor din Moldova, Asociația Brokerilor de Asigurare-Reasigurare: (ABAR), Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Moldova (ACAP), SA „Moldovahidromaș”.
Validarea	Standardul de calificare a fost validat de către Comisia de validare, aprobată prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 100/2022, constituită din reprezentanții Ministerului Finanțelor, Universității de Stat din Moldova și Camerei de Comerț Americană din Moldova.
Implementarea	Revizuirea și adaptarea Planului de învățământ și Curricula disciplinelor pentru programul de studii superioare de master, în domeniul de formare profesională Finanțe și bănci , conform cerințelor standardului de calificare. Organizarea și desfășurarea evaluării finale a absolvenților programului de studii superioare de master în scopul acordării calificării <i>Master în Științe economice</i> , în temeiul rezultatelor învățării ale standardului de calificare.
Mecanisme de feedback și de îmbunătățire continuă a calității	Chestionarea absolvenților și angajatorilor asigură platforma de dialog între parteneri pentru colectarea feedback-ului de la părțile interesate în vederea sporirii angajabilității absolvenților și creșterii calității furnizării serviciilor.
Asigurarea transparenței	Standardul de calificare va fi publicat pe pagina web oficială a <i>Ministerului Educației și Cercetării</i> și înscris în Registrul național al calificărilor.

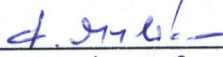
STANDARD DE COMPETENȚĂ
nivel 7 CNC

Domeniul de formare profesională

0412. FINANȚE ȘI BĂNCI

Comisia de
validare a
standardului de
competență


_____**PAȘINSCHI Iuri**, șef Direcție
management instituțional, Ministerul Finanțelor;


_____**MULIC Andrei**, doctor în
economie, conferențiar universitar, șef Departament Finanțe
și Bănci, Universitatea de Stat din Moldova;


_____**MALAIRĂU Mila**, Director
Executiv al Camerei de Comerț Americane din Moldova.

„25” octombrie 2022

Standardul de competență profesională se aplică la elaborarea fișelor de post, evaluarea competențelor și performanțelor angajaților, dezvoltarea standardelor de calificare și la proiectarea programelor de studii pentru domeniul de formare profesională *0412 Finanțe și Bănci*.

INFORMAȚII GENERALE

1.1. INFORMAȚII PRIVIND ELABORAREA ȘI APROBAREA STANDARDULUI DE COMPETENȚĂ	
Standardul de competență profesională a fost elaborat de Grupul de lucru, aprobat prin OMEC nr. 1638 din 13.12. 2021	<p>COBZARI Ludmila, decană, dr. habilitat în economie, profesoară universitară, departamentul Finanțe și Asigurări, facultatea Finanțe, Academia de Studii Economice din Moldova</p> <p>BOTNARI Nadejda, șefă departament, dr. în economie, conferențiară universitară, departamentul Finanțe și Asigurări, facultatea Finanțe, Academia de Studii Economice din Moldova</p> <p>GHERJAVCA Svetlana, dr. în economie, lectoră universitară, departamentul Finanțe și bănci, facultatea Științe Economice, Universitatea de Stat din Moldova</p> <p>PUI Elena, secretară generală, Consiliul Național al Pieței Financiare</p> <p>NOROC Dorel, șef direcție, Direcția Politici fiscale și vamale, Ministerul Finanțelor</p>
Perioada elaborării	3.01.2022 -18.07. 2022
Standardul de competență a fost consultat cu:	<p>BRAGA Oleg, director financiar, S.A. „Moldovahidromaș”</p> <p>CABA Anton, președinte, Asociația Brokerilor de Asigurare-Reasigurare: (ABAR)</p> <p>RUFA Mariana, directoare executivă, Asociația Businessului European (EBA)</p> <p>URSU Dumitru, președinte, Liga bancherilor din Moldova</p> <p>ZLATINA Natalia, directoare executivă, Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Moldova (ACAP)</p> <p>HĂMURARU Maria, decană, dr. în economie, conferențiară universitară, Universitatea de Stat din Moldova</p>
Standardul de competență validat și aprobat de Comisia de validare, aprobată prin ordinul Ministerului Finanțelor Nr.100/2022	Procesul/procesele verbale de evaluare, validare a Standardului de competență a domeniului 0412 Finanțe și bănci, nivel 7 CNC nr. 1 din 25.10.2022 (se anexează)
Data aprobării Comisiei de validare	28 septembrie 2022
Standardul de competență profesională este valabil până la	____.____.2027

1.2. INFORMAȚII PRIVIND CORELAREA CU CLASIFICATELE NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE

1.2.1. CARACTERISTICILE OCUPAȚIONALE CONFORM

Clasificatoarele pieței muncii

Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova CORM (006-2021) https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129584&lang=ro#	Clasificarea europeană a aptitudinilor /competențelor, calificărilor și ocupațiilor (ESCO 08) https://esco.ec.europa.eu/ro/classification/occupation_main#overlayspin	Clasificarea internațională Standard al Ocupațiilor (ISCO 08) https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_172572.pdf
<p><i>121 Conducători/conducătoare din domeniul administrativ</i></p> <p>1211 Conducători/conducătoare din domeniul financiar</p> <p>1213 Conducători/conducătoare din domeniul politicilor și planificării</p> <p><i>132 Conducători/conducătoare din industria prelucrătoare, extractivă, construcții și din domeniul aprovizionării și desfacerii de mărfuri</i></p> <p>134 Conducători/conducătoare de unități prestări servicii</p> <p>1346 Conducători/conducătoare de unități furnizoare de servicii financiare și de asigurări</p> <p>1349 Conducători/conducătoare de unități din domeniul prestări servicii neclasificați/neclasificate în grupele de bază anterioare</p> <p><i>241 Specialiști/specialiste în domeniul finanțelor</i></p> <p>2412 Specialiști/specialiste și consultanți/consultante din domeniul financiar și al investițiilor</p> <p>2413 Analisti financiari/analiste financiare</p> <p><i>263 Specialiști/specialiste din domeniul social și religios</i></p>	<p><i>121 Business Services and Administration Managers/Directori de întreprinderi și conducători din domeniul administrativ</i></p> <p>1211 Finance Managers/Conducători în domeniul financiar</p> <p>1213 Policy and Planning Managers/Conducători în domeniul politicilor economice și al planificării</p> <p><i>132 Manufacturing, Mining, Construction and Distribution Managers/Conducători de unități din industria prelucrătoare, extractivă, construcții și în domeniul aprovizionării și desfacerii de mărfuri</i></p> <p>134 Professional Services Managers/Conducători de unități de prestări servicii</p> <p>1346 Financial and Insurance Services Branch Managers/Conducători de unități furnizoare de servicii financiare și de asigurări</p> <p>1349 Professional Services Managers Not Elsewhere Classified/Conducători de unități de prestări servicii, neclasificați în grupele de bază anterioare</p>	<p>1. MANAGERS</p> <p>12. Administrative and commercial managers</p> <p>13 Production and Specialized Services Managers</p> <p>2. PROFESSIONALS</p> <p>23. Teaching Professionals</p> <p>26. Legal, Social and Cultural Professionals</p>

2631 Economişti/economiste	<p>241 <i>Finance Professionals/Specialişti în domeniul finanțelor</i></p> <p>2412 Financial and Investment Advisers/Specialişti consultanți în domeniul financiar și al investițiilor</p> <p>2413 Financial Analysts/Analişti financiari</p> <p>263 <i>Social and Religious Professionals/Specialişti în domeniul social și religios</i></p> <p>2631 Economists/Economişti</p>	
----------------------------	---	--

1.2.2. CARACTERISTICILE OCUPAȚIONALE CONFORM CLASIFICATORULUI ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE

Clasificatorul activităților economice Republica Moldova CAEM (Rev.2) http://www.justice.gov.md/file/Centrul%20de%20armonizare%20a%20legislatiei/Baza%20de%20date/Materiale%202009/Acte/P%20CAEM,%20Rev.%202/Proiectul%20CAEM%20Rev.%202.PDF	Statistical Classification of Economic Activities in the European Community NACE Rev. 2 https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/ks-ra-07-015	International Standard Industrial Classification of All Economic Activities ISIC Rev 4 https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesm/seriesm_4rev4e.pdf https://ilostat.ilo.org/resources/concepts-and-definitions/classification-economic-activities/
<p>64.11 Activități ale Băncii Naționale (centrale)</p> <p>64.19 Alte activități de intermediari monetare</p> <p>64.30 Fonduri mutuale și alte entități financiare similare</p> <p>64.91 Leasing financiar</p> <p>64.92 Alte activități de creditare</p> <p>64.99 Alte intermediari financiare n.c.a.</p> <p>65.11 Activități de asigurări de viață</p> <p>65.12 Alte activități de asigurări (exceptând asigurările de viață)</p> <p>65.20 Activități de reasigurare</p> <p>65.30 Activități ale fondurilor de pensii, cu excepția celor din sistemul public de asigurări sociale</p> <p>66.11 Administrarea piețelor financiare</p>	<p>64.11 Central banking</p> <p>64.19 Other monetary intermediation</p> <p>64.30 Trusts, funds and similar financial entities</p> <p>and humanities</p> <p>64.91 Financial leasing</p> <p>64.92 Other credit granting</p> <p>64.99 Other financial service activities, except insurance and pension funding n.e.c</p> <p>65.11 Life insurance</p> <p>65.12 Non-life insurance</p> <p>65.20 Reinsurance</p> <p>65.30 Pension funding</p>	<p>6411 Central banking</p> <p>6419 Other monetary intermediation</p> <p>6430 Trusts, funds and similar financial entities and humanities</p> <p>6491 Financial leasing</p> <p>6492 Other credit granting</p> <p>6499 Other financial service activities, except insurance and pension funding n.e.c</p> <p>6511 Life insurance</p> <p>6512 Non-life insurance</p> <p>6520 Reinsurance</p> <p>6530 Pension funding</p> <p>6611 Administration of financial markets</p> <p>6612 Security and commodity contracts</p>

66.12 Activități de intermediere (brokeraj) a tranzacțiilor financiare 66.19 Activități auxiliare intermediierilor financiare, exclusiv activități de asigurări și fonduri de pensii 66.21 Activități de evaluare a riscului de asigurare și a pagubelor 70.22 Activități de consultanță în management 72.20 Cercetare-dezvoltare în științe sociale și umaniste 84.13 Reglementarea și eficientizarea activităților economice	66.11 Administration of financial markets 66.12 Security and commodity contracts brokerage 66.19 Other activities auxiliary to financial services, except insurance and pension funding 66.21 Risk and damage evaluation 72.20 Research and experimental development on social sciences 84.13 Regulation of and contribution to more efficient operation of businesses	brokerage 6619 Other activities auxiliary to financial services, except insurance and pension funding 6621 Risk and damage evaluation 7022 Business and other management consultancy activities 7220 Research and experimental development on social sciences 8413 Regulation of and contribution to more efficient operation of businesses
---	---	--

1.2.3. CORELAREA CALIFICĂRII CONFORM CLASIFICATOARELOR EDUCAȚIONALE

Nomenclatorul domeniilor de formare profesională https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121862&lang=ro	Clasificarea Internațională Standard a Educației (ISCED - 2011) https://mecc.gov.md/ro/content/clasificare-a-internationala-standard-educatiei-isced-2011-0	Clasificarea domeniilor educației și formării profesionale (ISCED-F-2013) http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/isced-fields-of-education-and-training-2013-en.pdf
0412 Finanțe și bănci	Master sau nivel echivalent, Ciclul II, nivelul 7 ISCED	04 Business, administration and law 041 Business and administration 0412 Finance, banking and insurance

Nivel de competență/abilitate, conform ISCO-08	4
Cadrul național al calificărilor din Republica Moldova	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=101860&lang=ro Nivel 7 CNC
Referire la Cadrul European al Calificărilor (EQF)	Echivalent nivel 7 EQF
Ocupații tipice (CORM)	Ocupații tipice (ESCO)
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129584&lang=ro#	https://esco.ec.europa.eu/ro/classification/occupation?uri=http://data.europa.eu/esco/isco/C2146#:~:text=Narrower%20occupations
121104 Coordonator/coordonatoare de proiect la bancă 121105 Dealer-șef 121107 Director financiar/directoare financiară 121108 Director/directoare de întreprindere micro-, mică (fără ierarhie managerială) în domeniul financiar 121110 Manager (șef/șefă) în domeniul financiar 121113 Șef/șefă departament în domeniul financiar 121117 Trezorier-șef în domeniul financiar 121309 Manager financiar al proiectului 121901 Custode (șef/șefă) fonduri 134601 Director al/directoare a societății de asigurări 134602 Director al/directoare a societății de leasing 134605 Manager (șef/șefă) instituție financiară și de asigurări 134607 Șef/șefă birou în domeniul financiar și de asigurări 134610 Șef/șefă secție în domeniul financiar și de asigurări 134611 Șef/șefă serviciu în domeniul financiar și de asigurări 241209 Cercetător științific stagiar/cercetătoare științifică stagiară în finanțe-bănci 241210 Cercetător științific/cercetătoare științifică în finanțe-bănci 241301 Analist financiar/analistă financiară 241305 Specialist/specialistă în activități analitice în domeniul financiar 263101 Cercetător științific stagiar/cercetătoare științifică stagiară în economie 263105 Coordonator/coordonatoare dezvoltare economică 263108 Expert/expertă în economie	1211.1 Director financiar 1213.5 Manager de afacere 1219.3 Șef departament 1219.6 Manager proiect 1346.1 Director de bancă 1346.4 Director agenție asigurări 2412.3 Administrator riscuri corporative/administratoare riscuri corporative 2412.5 Manager de risc financiar 2412.7 Administrator fond de investiții 2412.9 Manager finanțare proiecte 2413.1 Analist financiar 2631.1 Ofițer de politici economice
Tendențe și preocupări de viitor în domeniul	Tehnologiile moderne modifică rapid procesele

<p>de formare profesională. https://sk.skolkovo.ru/storage/file_storage/4b954252-7c3d-4975-94e3-910612e77464/SKOLKOVO_SEDeC_Atlas_2.0.pdf https://www.ecec.net/fileadmin/pdf/ECEC-Code-of-Conduct.pdf https://www.goskills.com/Soft-Skills/Resources/Best-skills-to-learn-for-the-future https://www.gartner.com/smarterwithgartner/fill-finances-skill-gaps https://mecc.gov.md/sites/default/files/concept_strategie_program_de_implementare_educatia_2030.pdf</p>	<p>financiare și, prin urmare, tendința generală în economia modernă este introducerea sistemelor automatizate inteligente. Este important, în acest context, de inițiat transformări în domeniul educației prin acumularea de cunoștințe noi precum:</p> <ul style="list-style-type: none"> – aplicarea tehnologiilor și automatizării (automatizarea robotică, inteligența artificială); – gestionarea proceselor de afaceri; – alfabetizarea informațională; – analiza avansată; – gândirea critică; – comunicarea eficientă (verbală și scrisă); – inteligența emoțională (abilități interpersonale). <p>Tendențele și preocupările de viitor necesită formarea continuă în aplicarea metodelor moderne de cercetare, inovare și experimentare în domeniul financiar-bancar. În acest context <i>va fi asigurat un nivel maxim de conexiune și interconexiune cu piața muncii și societatea.</i></p>
---	---

1.3. ALTE INFORMAȚII RELEVANTE

Titlul calificării profesionale în limba străină:

Română	Engleză	Rusă/franceza/germana
<p>Master în Științe economice Domeniul de formare profesională: Finanțe și bănci</p>	<p>Master's degree in Economics/ Finance and Banking</p>	<p>Степень магистра экономических наук/ Финансы и банки Master en économie/ Finances et banques/ Master in Wirtschaftswissenschaften/ Finanzen und Bankwesen</p>

Anexe la standardul de competență

<p>Anexa 1</p>	<p>Skills for a greener future: A global view based on 32 country studies International Labour Office – Geneva: ILO, 2019 https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_732214.pdf</p>
<p>Anexa 2</p>	<p>Skills for SMEs. Cybersecurity, Internet of Things and Big Data for Small and Medium-Sized Enterprises https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/82aa7f66-67fd-11ea-b735-01aa75ed71a1/language-en</p> <p>Translations of DigComp 2.0 in the European Skills, Competences and Occupations classification (ESCO) https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/88872788-b48d-11ec-9d96-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-256771334</p>

Anexa 3	Competențe lingvistice (limbi de circulație internațională: la finalizarea ciclului liceal standardul prevede atingerea nivelului, cel puțin B2) https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4
Anexa 4	EntreComp: Cadrul de competențe antreprenoriale/ EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework https://eige.europa.eu/resources/lfna27939enn.pdf
Anexa 5	GreenComp The European Sustainability Competence Framework https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1/language-en
Anexa 6	Cadrul de competențe în economia verde/economia circulară https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/dotcom/client_service/sustainability/pdfs/towards_the_circular_economy.ashx
Anexa 7	Ethics for the Investment Management Profession https://www.cfainstitute.org/en/ethics-standards/ethics
Anexa 8	Code of Ethics and Standards of Professional Conduct https://www.cfainstitute.org/en/ethics-standards/ethics/code-of-ethics-standards-of-conduct-guidance

2. DESCRIEREA OCUPAȚIONALĂ A CALIFICĂRII

2.1 Descrierea activității de muncă

Activitatea profesională a specialiștilor din domeniul financiar-bancar se bazează pe competențele profesionale avansate și se axează pe organizarea, planificarea și coordonarea resurselor financiare, identificarea și gestiunea riscurilor, realizarea managementului finanțelor în domeniul public și privat, elaborarea politicilor publice eficiente în domeniul financiar-bancar, elaborarea politicilor și strategiilor de dezvoltare în domeniul financiar-bancar.

Competențele formate îi oferă specialistului posibilitatea aplicării metodelor cantitative și calitative de analiză financiară, valorificarea rezultatelor activității practice și de cercetare științifică în procesul decizional.

Activitățile specialiștilor din domeniul financiar-bancar includ:

- analiza și evaluarea situației financiare, elaborarea bugetului și supravegherea operațiunilor financiare, utilizării eficiente a bugetului organizației;
- stabilirea obiectivelor financiare; elaborarea, implementarea și monitorizarea planurilor strategice, programelor, politicilor, procedurilor pentru atingerea obiectivelor și standardelor de lucru;
- monitorizarea și evaluarea performanțelor organizației/instituției în raport cu obiectivele stabilite;
- furnizarea informațiilor, suportului pentru elaborarea rapoartelor financiare, bugetelor;
- aplicarea instrumentelor TIC pentru evaluarea impactului financiar potențial al evenimentelor de viitor;
- supravegherea fluxului de numerar, instrumentelor financiare și pregătirea rapoartelor financiare;
- acordarea de consultații în activitățile financiare, bancare și de asigurări;
- formularea recomandărilor, politicilor, planurilor pentru economie, a strategiilor corporative, de investiții; realizarea studiilor de fezabilitate pentru proiecte;
- elaborarea și publicarea lucrărilor, articolelor științifice, participarea și coordonarea proiectelor

științifice; participarea la întrunirile din cadrul departamentelor, facultăților și la conferințe și seminare instituționale, naționale și internaționale.

2.2 Arii de competență (etape, faze a prestării serviciului/producerii)

Arii de competență	Descriptori
1. Aplicarea cadrului legal și de politici în domeniul financiar-bancar.	1.1. Respectă politicile și actele normative. 1.2. Aplică standardele de calitate în domeniul financiar-bancar.
2. Evaluarea mediului economic și a situațiilor complexe.	2.1. Dezvoltă și aplică modele de business circular 2.2. Susține schimbările prin atitudine, inițiative, metode și tehnologii noi de activitate. 2.3. Manifestă rezistență și adaptare în condiții de criză și incertitudine.
3. Gestiunea performanței și a riscurilor.	3.1. Descrie procesele economico-financiare prin metode formalizate. 3.2. Stabilește relațiile de cauzalitate între indicatorii financiari în vederea interpretării fenomenelor economice. 3.3. Identifică, evaluează și gestionează riscurile specifice activităților.
4. Planificare financiară și dezvoltare durabilă.	4.1. Determină problemele și anticipă efectele de diferită natură. 4.2. Planifică activitatea, elaborează strategii de dezvoltare durabilă.
5. Cercetare științifică în domeniul financiar-bancar	5.1. Îmbunătățește competențele profesionale prin accesarea, procesarea și asimilarea de noi cunoștințe, utilizând diverse surse și forme de învățare. 5.2. Dezvoltă gândirea în afara tiparelor/gândirea critică și generează soluții sustenabile. 5.3. Utilizează instrumentele analitice și tehnicile creative pentru soluționarea problemelor.

2.3 Sectoare de activitate

Profioniștii în domeniul financiar-bancar se regăsesc în toate sectoarele de activitate, în diverse instituții atât private, cât și publice.

<https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=385&>

2.4 Mediul de lucru și specificul activității și riscurile profesionale

Reieșind din multitudinea funcțiilor exercitate de specialiștii în domeniul financiar-bancar, mediul de lucru este diferit, atât la birou, cât și în teritoriu.

Orice activitate implică riscuri profesionale, pentru care trebuie stabilite măsurile de prevenire și protecție în vederea asigurării unui nivel optim de securitate profesională și de minimizare a riscurilor, care pot fi:

Factori de risc proprii mediului de muncă

- efort vizual datorită iluminării slabe și artificiale
- zgomot de la gălăgia studenților sau de la o sursă perturbatoare din afară;
- radiații electromagnetice - lucrul la calculator, etc

Factori de risc proprii sarcinii de muncă

- solicitare fizică (poziție preponderent ortostatică; stres prin concentrare prelungită; suprasolicitarea corzilor vocale)

<http://www.cariera.anofm.md/profesii-5-21>

2.5. Instrumente de lucru, echipamente, utilaje și materiale, soft-uri (Microsoft Office și soft-uri specifice)

Software și hardware specifice domeniului financiar-bancar, echipamente de prezentare și comunicare și rechizite de birou.

2.6 Calități personale necesare pentru muncă: abilități, caracteristici și cerințe specifice (după caz).

Calitățile personale și abilitățile pentru muncă necesare domeniului financiar-bancar presupun: precizie, ambiție, disciplină, sociabilitate, punctualitate, integritate, diligență, rezistență la stres, flexibilitate, gândire analitică, integritate științifică și profesională, abilitate de a negocia, capacitate de a lucra în echipă, abilități de planificare, abilități oratorice, aptitudini organizatorice, abilități de operare PC (cunoașterea pachetului MS Office) și capacitatea de a însuși programe noi.

2.7 Formare profesională inițială și continuă

Profesionistul la nivelul 7 CNC a dobândit cel puțin studii de masterat (ciclul II), are experiență de muncă profesională și competențele necesare. Formarea profesională continuă a specialiștilor se organizează în mod distinct pe niveluri de formare și specialități, ținându-se cont de nevoile angajatorilor, de competențele generale ale specialiștilor, de cerințele înaintate pentru funcțiile pe care aceștia le exercită și de posibilitățile lor de promovare sau de încadrare în muncă.

Formarea continuă poate fi realizată la programele de doctorat, precum și prin dezvoltarea și certificarea de noi competențe profesionale, transfer tehnologic.

2.8 Cele mai răspândite denumiri ale ocupației profesionale (rom/eng/ru)

Rom.	Eng.	Ru.
Conducători/conducătoare din domeniul financiar Conducători/conducătoare din domeniul politicilor și planificării Conducători/conducătoare de unități furnizoare de servicii financiare și de asigurări Specialiști/specialiste și consultanți/consultante din domeniul financiar și al investițiilor Analiști financiari/analiste financiare Economisti/economiste	<ul style="list-style-type: none"> – Finance Managers – Policy and Planning Managers – Business Services and Administration Managers Not Elsewhere Classified – Supply, Distribution and Related Managers – Financial and Insurance Services Branch Managers – Professional Services Managers Not Elsewhere Classified – Services Managers Not Elsewhere Classified – University and Higher Education Teachers – Financial and Investment Advisers – Financial Analysts – Economists 	<ul style="list-style-type: none"> – Финансовые менеджеры – Руководители в области экономической политики и планирования – Руководители учреждений, предоставляющих финансовые и страховые услуги – Профессора университетов – Финансовые и инвестиционные консультанты – Финансовые аналитики – Экономисты

2.9. Reglementări de exercitare a profesiei (naționale/internaționale)

Legislația națională sectorială (reglementări ale profesiei)

Acte normative:

1. Codul civil al Republicii Moldova: nr. 1107/ 2002.
2. Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi: nr. 845-XII/1992.
3. Legea cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali: nr. 220-XVI/2007.
4. Legea cu privire la reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, nr. 160/ 2011.
5. Legea privind societățile pe acțiuni: nr. 1134/1997.
6. Legea insolvenței: nr. 149/2012.
7. Legea cu privire la lichidarea băncilor: nr. 550/1995.
8. Codul Vamal al Republicii Moldova: nr. 1149/ 2000.

9. Codul Vamal al Republicii Moldova: nr. 95/2021.
10. Codul fiscal al Republicii Moldova: nr. 1163/1997.
11. Legea cu privire la comerțul interior: nr. 231/2010.
12. Legea cu privire la asigurări: nr. 407/2006.
13. Legea privind activitatea de asigurare sau de reasigurare: nr. 92/2022.
14. Legea cu privire la întreprinderile mici și mijlocii: nr. 179/2016.
15. Legea privind activitatea băncilor: nr. 202/2017.
16. Legea cu privire la Serviciul Vamal: nr. 302/2017.
17. Legea contabilității și raportării financiare: nr. 287/2017.
18. Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale: nr. 181/2014.
19. Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală: nr. 1593-XV/2002.
20. Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare: nr. 192/1998.
21. Legea privind piața de capital: nr. 171/2012.
22. Legea cu privire la organizațiile de creditare nebancaară: nr. 1/2018.
23. Legea asociațiilor de economii și împrumut: nr. 139/2007.
24. Legea privind societățile cu răspundere limitată: nr. 135/2007.
25. Legea privind gospodăriile țărănești (de fermier): nr. 1353/2000.
26. Legea privind cooperativele de întreprinzător: nr. 73/2001.
27. Legea cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală: nr. 246/2017.
28. Legea privind cooperativele de producție: nr. 1007/2002.
29. Legea reglementării de stat a activității comerciale externe: nr. 1031/2000.
30. Legea privind sistemul public de asigurări sociale: nr. 489/1999.
31. Hotărârea cu privire la aprobarea Programului de ecologizare a întreprinderilor mici și mijlocii: nr. 592/2019.
32. Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul Vamal al Republicii Moldova: nr. 1140/2005.
33. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind cadrul de administrare a activității băncilor: nr. 322/2018.

Reglementări tehnice:

1. Decizia privind aprobarea Regulamentului cu privire la certificarea auditorilor: nr. 16/2019.
2. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind dobândirea, confirmarea și dezvoltarea calificării profesionale în domeniul auditului intern în sectorul public: nr. 556/2019.
3. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulament-cadru de activitate a serviciilor financiare: nr. 43/2015.

2.10. Norme și reglementări specifice

1. Legea cu privire la securitatea și sănătății muncii: nr. 186/2008.
2. Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe: nr. 139/2010.
3. Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public: nr. 158/2008.
4. Hotărârea privind activitatea serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriei: nr. 998/2003.

Cod de etică/deontologic

1. <https://static1.squarespace.com/static/5a1c11b429f187706a88924d/t/60c1edc8c62bc32daf6d96f2/1623322056808/02+GBESTB+Ethics+Education+Standard+%28FINAL+-review+date+25.5.21%29.pdf>
2. <https://www.ecec.net/fileadmin/pdf/ECEC-Code-of-Conduct.pdf>

3. CERINȚE DE COMPETENȚE

3.1. COMPETENȚE TRANSVERSALE (CT)

http://keystart2work.eu/images/docs/o2-catalogue/O2_Catalogue_EN.pdf

Aria de competență transversală	Competențe	Descriptori
<p>1. Aplicarea cadrului legal și de politici în domeniul financiar-bancar</p> <p>2. Evaluarea mediului economic și a situațiilor complexe</p> <p>3. Gestiunea performanței și a riscurilor</p> <p>4. Planificare financiară și dezvoltare durabilă</p> <p>5. Cercetare științifică în domeniul financiar-bancar</p>	<p>CT₁. Aplicarea valorilor de integritate, etică și transparență</p>	<p>1.1. Respectă legislația în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală.</p> <p>1.2. Respectă standardele de transparență, securitate și comportament non-tolerant corupției.</p> <p>1.3. Asigură confidențialitatea informațiilor obținute în activitatea profesională.</p>
	<p>CT₂. Organizarea și gestiunea activităților în echipă</p>	<p>2.1. Organizează și gestionează activitățile în echipă prin aplicarea normelor și valorilor de etică profesională pentru luarea deciziilor și realizarea independentă sau în grup a unor sarcini/obiective complexe.</p> <p>2.2. Definește rolurile și responsabilitățile părților interesate.</p> <p>2.3. Aplică instrumente de motivare a resurselor umane.</p>
	<p>CT₃. Comunicarea efectivă</p>	<p>3.1. Utilizează limbajul economic specific în comunicarea profesională în domeniul financiar-bancar.</p> <p>3.2. Utilizează instrumentele TIC pentru colectarea, prelucrarea și comunicarea datelor.</p> <p>3.3. Descrie clar și concis, verbal și în scris, în limba de stat și într-o limbă de circulație internațională rezultatele din domeniul financiar-bancar.</p>
	<p>CT₄. Promovarea principiilor de economie verde/economie circulară /sustenabilitate</p>	<p>4.1. Conceptualizează producerea/produsele, serviciile conform principiilor economiei circulare.</p> <p>4.2. Dezvoltă și implementează sisteme de management bazate pe principiile economiei sustenabile.</p>
	<p>CT₅. Adaptarea la riscuri</p>	<p>5.1. Susține schimbările prin atitudine, inițiative, metode și tehnologii noi de activitate.</p> <p>5.2. Adaptează competențele profesionale și manageriale la riscurile din domeniul financiar-bancar și exigențele pieței muncii.</p> <p>5.3. Manifestă rezistență și adaptare în condiții de incertitudine și risc.</p>
	<p>CT₆. Dezvoltarea creativității și inovativității</p>	<p>6.1. Dezvoltă gândirea în afara tiparelor/ gândirea critică.</p> <p>6.2. Generează soluții sustenabile.</p> <p>6.3. Utilizează instrumente analitice și tehnici creative pentru soluționarea problemelor.</p>

3.2. COMPETENȚE GENERALE (transsectoriale și sectoriale)

Aria de competență	Competența	Descriptori
<p>1. Aplicarea cadrului legal și de politici în domeniul financiar-bancar</p> <p>2. Evaluarea mediului economic și a situațiilor complexe</p> <p>3. Gestiunea performanței și a riscurilor</p> <p>4. Planificare financiară și dezvoltare durabilă</p> <p>5. Cercetare științifică în domeniul financiar-bancar</p>	<p>CG₁. Aplicarea prevederilor cadrului legal specific și respectarea standardelor de calitate</p>	<p>1.1. Aplică corect normele legislației și actele normative.</p> <p>1.2. Respectă standardele de calitate în domeniul financiar-bancar.</p>
	<p>CG₂. Utilizarea conceptelor, principiilor, teoriilor, metodologiilor și instrumentelor avansate de lucru și de cercetare pentru formularea și înaintarea de ipoteze privind comportamentul economic și a efectelor acestuia</p>	<p>2.1. Aplică conceptele și teoriile avansate.</p> <p>2.2. Aplică metodologiile și instrumentele avansate în activitatea profesională și de cercetare.</p> <p>2.3. Interpretează indicatorii de fundamentare a fenomenelor economice.</p>
	<p>CG₃. Aplicarea metodelor cantitative și calitative de cercetare și analiză în vederea fundamentării și propunerii de soluții pentru probleme economice concrete</p>	<p>3.1. Selectează și aplică metodele de cercetare în vederea reflectării contextului financiar.</p> <p>3.2. Stabilește relațiile de cauzalitate între indicatorii financiari în vederea interpretării fenomenelor economice.</p> <p>3.3. Utilizează cunoștințe profesionale în vederea elaborării soluțiilor pentru rezolvarea problemelor identificate.</p>
	<p>CG₄. Elaborarea și implementarea de strategii în vederea asigurării dezvoltării durabile</p>	<p>4.1. Identifică problemele și furnizează soluții inovative și adaptive într-o viziune dinamică și deschisă permanent către schimbare</p> <p>4.2. Utilizează cunoștințele profesionale în vederea elaborării scenariilor și adoptării deciziilor de natură financiară pentru fundamentarea strategiilor de dezvoltare durabilă</p> <p>4.3. Interpretează și corelează instrumentele financiare în fundamentarea deciziilor.</p> <p>4.4. Stabilește tendințele și elaborează prognoze</p>

3.3. COMPETENȚE PROFESIONALE (CP)

Aria de competență	Competența	Indicatori/Descriptori
<p>1. Aplicarea cadrului legal și de politici în domeniul financiar-bancar</p>	<p>CP₁. Aplicarea prevederilor cadrului legal și a documentelor de dezvoltare strategică</p>	<p>1.1. Identifică și analizează cadrul normativ specific activității profesionale și de cercetare</p> <p>1.2. Manifestă abordări critice în procesul de analiză a documentelor de dezvoltare strategică</p> <p>1.3. Formulează obiectivele de dezvoltare strategică</p> <p>1.4. Analizează nivelul de implementare a strategiilor la nivel micro- și macroeconomic</p>
	<p>CP₂. Perfecționarea cadrului juridic și de politici în domeniul financiar-bancar</p>	<p>2.1. Aplică reglementările normative în realizarea sarcinilor profesionale și expunerea opiniei critice față de cadrul legal aferent domeniului financiar-bancar</p>

		<p>2.2. Manifestă abordări critice în procesul de analiză a politicilor</p> <p>2.3. Elaborează propuneri în vederea perfecționării cadrului juridic și de politici</p> <p>2.4. Stabilește obiectivele politicii financiare la nivel micro- și macroeconomic</p>
2. Evaluarea mediului economic și a situațiilor complexe	CP ₃ . Evaluarea și diagnosticarea mediului economic și social	<p>3.1. Colectează și interpretează datele din domeniul financiar-bancar</p> <p>3.2. Aplică metode de evaluare a indicatorilor specifici domeniului financiar-bancar</p>
	CP ₄ . Evaluarea și coordonarea situațiilor specifice în domeniul financiar-bancar	<p>4.1. Coordonează procesul de evaluare</p> <p>4.2. Realizează diagnosticul fenomenului cercetat</p> <p>4.3. Furnizează soluții inovative în elaborarea strategiilor de dezvoltare</p>
3. Gestiunea performanței și a riscurilor	CP ₅ . Evaluarea performanței financiare	<p>5.1. Stabilește dimensiunile performanței financiare</p> <p>5.2. Selectează, aplică și dezvoltă sisteme de indicatori de performanță și argumentează deciziile în urma testării, analizei și simulării acestora</p> <p>5.3. Determină impactul factorilor financiari și non-financiari în evaluarea performanțelor</p> <p>5.4. Selectează și aplică metode relevante cantitative și calitative de analiză a datelor, inclusiv cu utilizarea TIC</p>
	CP ₆ . Gestiunea riscurilor	<p>6.1. Determină tehnici și metode de analiză și evaluare a riscurilor</p> <p>6.2. Aplică tehnici de transfer alternativ al riscului</p>
	CP ₇ . Implementarea sistemului de guvernare și control în activitatea profesională	<p>7.1. Aplică instrumente financiare moderne și metode de control în fundamentarea deciziilor</p> <p>7.2. Aplică Standardele Naționale și Internaționale de control și de audit</p> <p>7.3. Verifică conformitatea rezultatelor cercetării</p> <p>7.4. Expune și explică principiile de bună guvernare, promovează cultura corporativă și responsabilitatea socială corporativă și de mediu</p>
4. Planificare financiară și dezvoltare durabilă	CP ₈ . Elaborarea de programe, proiecte, planuri de activitate	<p>8.1. Aplică metode de planificare financiară.</p> <p>8.2. Proiectează și previzionează activități financiare în vederea realizării obiectivelor fundamentale, strategice și operaționale</p> <p>8.3. Se implică în implementarea inovațiilor, a rezultatelor cercetărilor științifice, fundamentează soluții strategice și determină direcții de acțiune</p>
	CP ₉ . Aplicarea principiilor de responsabilitate socială în contextul asigurării dezvoltării durabile	<p>9.1. Formulează și implementează politici sociale și de mediu</p> <p>9.2. Identifică probleme de natură socială, de mediu etc. și proiectează direcții strategice de realizare a obiectivelor de dezvoltare durabilă</p>
5. Cercetare științifică în domeniul financiar-bancar	CP ₁₀ . Elaborarea de programe și proiecte profesionale și de cercetare	<p>10.1. Realizează activități de cercetare în cadrul proiectelor profesionale și de cercetare</p> <p>10.2. Elaborează studii, lucrări și articole științifice</p> <p>10.3. Participă la evenimente și manifestări cu caracter științific și profesional.</p>